

Studievejledning

Elevernes anbefalinger til en styrket vejledningsindsats

Et samarbejde mellem EEO, LH og DGS

København, 22. februar 2010

Forord

Det erklærede uddannelsespolitiske mål, om at 95 % af en ungdomsårgang i 2015 skal gennemføre en ungdomsuddannelse, kræver et stort fokus på fastholdelsesindsats - herunder blandt andet vejledning. Derfor bør indretningen af vejledning hele tiden være til debat, da de unges behov for vejledning hele tiden skifter og dermed stiller forskellige krav til vejledningen. Elevorganisationerne på ungdomsuddannelsesområdet (Erhvervsskolernes Elevorganisation (EEO), Lands sammenslutningen af Handelsskoleelever (LH) og Danske Gymnasieelevers Sammenslutning (DGS)) ønsker ikke at være passive kritikere, og derfor har organisationerne igangsat et større arbejde for at sætte fokus på elevernes bud på en forbedret vejledningsindsats.

Denne rapport er en sammenfatning af et omfattende arbejde, som har stået på siden midten af december 2009. Det er organisationernes håb, at rapporten både vil blive diskuteret fra politisk og ministeriel side, men også taget op som inspirationsmateriale ude på skolerne. Rapporten skal ligeledes danne udgangspunkt for den vejledningskonference, som organisationerne holder d. 22. februar 2010, hvor resultaterne vil blive gennemgået i dybden.

Rapporten har desuden til opgave at spille ind i den mere konkrete diskussion om indfasning og udmøntning af "Aftalen om flere unge i uddannelse og job," som blev indgået i november sidste år.

Indhold

Forord.....	2
Indhold	3
Indledning	3
Sammenfatning.....	4
Undersøgelsens hovedresultater	4
Fokusgruppernes hovedresultater	4
Anbefalinger	6
Dokumentation for anbefalinger	8
Kapitel 1; Gør vejledningen til en del af skolekulturen.....	8
Kapitel 2; Indfør kontinuerlig vejledning for alle elever	9
Kapitel 3; Forøg kendskabet til hver enkelt elev.....	11
Kapitel 4; Gør vejledning til en fælles indsats.....	12
Kapitel 5; Styrk den faglige vejledning.....	12
Kapitel 6; Styrk vejledningen under grundforløbet	13
Anbefalinger til skolerne	15
Metode.....	16
Kontakt.....	17

Indledning

I forbindelse med udarbejdelsen af denne rapport har der været nedsat to fokusgrupper, som har behandlet en række spørgsmål i forbindelse med vejledning på de gymnasiale uddannelser. Deres kommentarer og diskussioner vil blive inddraget i rapporten i det omfang, de er fundet relevante. I det fleste tilfælde, har fokusgrupperne været enige om de overordnede linjer, men i andre tilfælde, har fokusgrupperne ikke kunnet finde frem til samlede anbefalinger. I sidstnævnte tilfælde, er fokusgruppens diskussion ikke taget med i rapporten. Udover fokusgrupperne har en del af grundlaget for denne rapport været den omfattende internet-baserede spørgeskemaundersøgelse, som er blevet gennemført i perioden fra d. 26 december 2009 til 27 januar 2010. I denne rapport indgår dog kun de resultater, som har været relevante i forbindelse med de opstillede anbefalinger. I delrapporten fra primo februar, kan man finde yderligere resultater fra undersøgelsen.

I rapporten behandles forskellige former for vejledning. Der skelnes mellem gennemførselsvejledning, vejledning om fremtidigstudievalg og faglig vejledning. Rapporten behandler ikke den type vejledning, som Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU) leverer. Det skyldes, at UU-vejlederne meget sjældent er i kontakt med elever, der er i gang med en uddannelse, og som i øvrigt er velfungerende.

Sammenfatning

I det følgende vil både undersøgelsens hovedresultater samt fokusgruppernes hovedresultater blive gennemgået i punktform. For yderligere informationer om undersøgelsen henvises til delrapporten, som blandt andet kan findes på www.dgsnet.dk

Undersøgelsens hovedresultater

Eleverne vil have vejledning på skolen

Næsten 85 % af eleverne i undersøgelsen erklærer sig enten enig eller helt enig i, at det er vigtigt, at man kan få vejledning på sin skole, så man hurtigt kan få den hjælp, man har brug for. Undersøgelsen viser dermed, at nærhed i vejledning er helt afgørende for en god vejledning. Desuden viser undersøgelsen, at det for de fleste elever er afgørende, at de kender deres vejleder på forhånd, hvilket igen peger på, at nærhed i vejledning for eleverne er afgørende.

Elevernes baggrund fortæller intet om elevernes behov for vejledning.

Undersøgelsen viser, at forældrenes uddannelsesbaggrund stort set intet betyder for hvilke spørgsmål/problemer, som eleverne har brug for at diskutere med en vejleder. Således viser det sig, at det spørgsmål/problem, som langt størstedelen af eleverne har behov for at diskutere med en vejleder, er fremtidige studievalg. Dernæst er skolemæssige udfordringer det, som langt flest elever har behov for, at diskutere med en vejleder. Dette gælder både for elever med forældre, der har taget en lang videregående uddannelse, og for elever med enten faglærte eller ufaglærte forældre.

Undersøgelsen viser altså, at man ikke blot på baggrund af uddannelsesniveaue for elevernes forældre kan fastsætte, hvilket behov den enkelte elev måtte have for vejledning.

27 % af de elever, der har overvejet at afbryde deres uddannelse, har ikke talt med en vejleder.

I spørgsmålet er der ikke direkte spurgt ind til, om eleven har talt med en vejleder om sine overvejelser, men blot om den pågældende elev på noget som helst tidspunkt har talt med en vejleder. Den samlede andel af de elever, som ikke har talt med en vejleder på tværs af alle årgange, udgør 29 %, så noget kunne tyde på, at det nuværende system ikke er godt nok til at komme i kontakt med de elever, der har behov for vejledning. Andelen af de elever, som ikke har talt med en vejleder, er kun to procentpoint lavere hos den gruppe af elever, som har overvejet at afbryde sin uddannelse, sammenholdt med den samlede gruppe elever.

Fokusgruppernes hovedresultater

Elever efterspørger nærhed i vejledning

I fokusgrupperne var det et omdrejningspunkt, at den personlige kontakt mellem elev og vejleder skulle styrkes. I følge fokusgrupperne var forudsætningen for en kvalificeret vejledning, at vejlederen havde et grundlæggende kendskab til de elever, som de skulle vejlede. Blandt andet betød det meget for fokusgrupperne, at man kunne diskutere fremtidige studievalg ud fra en fælles forståelse af, hvor eleven befandt sig, både personligt, men også fagligt.

Vejledning er en fælles indsats

Eleverne i fokusgrupperne forstod ikke opdelingen mellem gennemførselsvejledningens og Studievalgs kompetencer. De opfattede vejledning som en fælles indsats, der både indbefatter hjælp og vejledning i forbindelse med personlige og familiemæssige problemer samt vejledning i forbindelse med fremtidige studievalg. Desuden mente fokusgrupperne, at der ville opstå meget spildtid, hvis ikke det var den samme vejleder, der sad med de forskellige vejledningsområder, fordi tiden ville gå på at gentage de ting, man allerede havde talt med en anden vejleder om.

Behov for mere faglig vejledning

Generelt opfattede fokusgrupperne gennemførselsvejlederne som deres primære vejledere. Det var her de diskuterede alle former for spørgsmål og problemer. Dvs. de også brugte studievejlederne til at diskutere fremtidige studievalg, fordi det ganske simpelt er lettere, end at undersøge hvordan man kommer i kontakt med en Studievalgs vejleder.

Det eneste fokusgrupperne ikke følte de kunne bruge deres gennemførselsvejleder til, var rent faglige spørgsmål. Disse spørgsmål var fokusgrupperne enige om skulle besvares af en faglærer. Desværre var der meget stort forskel på, hvormeget faglig vejledning, den enkelte elev fik tilbudt, og derfor konkluderede fokusgrupperne, at der generelt var behov for en styrket faglig vejledning.

Anbefalinger

1. Gør vejledning til en del af skolekulturen

Både i fokusgrupperne og i den kvantitative undersøgelse fremgår det meget tydeligt, at eleverne opfatter vejledningen som en del af deres skolegang. Det er ikke en service der udbydes udover undervisningen, men på mange måder en del af undervisningen. Blandt andet svarer over 80 pct. af de medvirkende elever i undersøgelsen, at det er vigtigt eller meget vigtigt, at de kan få vejledning på skolen. Desuden mener ca. halvdelen af eleverne, at det er afgørende, at de kender deres vejleder på forhånd.

Derfor bør man i fremtiden igangsætte initiativer, og i højere grad prioritere, at vejledningen bliver en del af skolen. Vejledningen skal være en naturlig forlængelse af elevernes skolegang, og vejledningen skal på den måde afspejle de elever, der går på den pågældende skole.

2. Indfør kontinuerlig vejledning for alle elever

I delrapporten blev det dokumenteret, at alle elever, uanset forældrenes uddannelsesbaggrund, havde behov for vejledning i et eller andet omfang. Blandt andet viste undersøgelsen, at ca. ¼ af eleverne havde behov for vejledning i forbindelse med personlige problemer, uanset om de havde forældre med lang videregående uddannelse eller forældre med blot en ungdomsuddannelse.

Desuden var der fra fokusgrupperne et klar ønske om en mere kontinuerlig gennemførselsvejledning, idet de oplever, at der ikke altid bliver fulgt op på foregående samtaler.

Derfor bør man i fremtiden indføre halv- eller helårige vejledningssamtaler for alle elever, hvor der sættes nye mål for eleven, samt følges op de mål eleven satte ved sidste samtale.

3. Forøg kendskabet til hver enkelt elev

Fokusgrupperne fremhævede vigtigheden af, at man finder frem til de elever, der har særligt behov for vejledning. Den klare tilkendegivelse var, at eleverne ikke altid er klar over, at de har behov for vejledning i forhold til f.eks. studievalg, og derfor bør man øge kendskabet til hver enkelt elev ved at indføre minimum én screening i løbet af uddannelsen.

Fokusgrupperne mente ikke, at man alene gennem halv- eller helårige samtaler kan finde netop de elever, som har særlige behov. Derfor bør de obligatoriske samtaler følges op med en screening, som kan danne udgangspunkt for videre dialog med vejleder og evt. andre ansatte som f.eks. psykologer.

Derfor bør man i fremtiden indføre minimum én obligatorisk screening, som kortlægger elevernes behov for vejledningen, herunder blandt andet elevernes behov for vejledning i forbindelse med fremtidige studievalg

4. Gør vejledning til en fælles indsats

Over halvdelen af eleverne i undersøgelsen erklærede sig delvist eller helt enig i at det var vigtigt både at modtage vejledning omkring fremtidigt studievalg og personlige problemer af den samme vejleder. Desuden peger fokusgrupperne på, at opdelingen mellem Studievalg og gennemførselsvejledningen er meget kunstig, set med elevøjne. Desuden udtaler flere elever fra fokusgrupperne, at vejlederne fra studievalg er meget fjerne og ikke en del af

elevernes hverdag. Netop det udgør et problem, fordi eleverne i højere grad ønsker nærhed i vejledningen. Fokusgrupperne lagde vægt på at vejlederne skulle kende eleverne på forhånd og at personlige problemer skulle have en plads i vejledning. Det skyldes, at de forskellige forhold hænger sammen og påvirker eleven på mange måder, og derfor giver det ikke mening at dele dem op.

Man bør derfor slå gennemførselsvejledningen og studievalg sammen så al vejledning foregår på skolen, af vejledere som eleverne føler sig trygge ved, og kan tale samlet med om deres problemer, både studierelevante og personlige.

5. Styrk den faglige vejledning

Både i det frie kommentarfelt og i fokusgrupperne var der flere elever, som nævnte vigtigheden af, at lærernes rolle bliver styrket. Konkret blev det nævnt, at elever løbende har behov for at få tilbagemeldinger på deres faglige præstationer, men også klare pejlemærker i forhold til deres videre arbejde i de enkelte fag. På nogle skoler har man indført ordninger, hvor eleverne jævnlige taler sammen med deres teamlærer/klasselærer om hvilke områder de skal arbejde mere indgående med. Det var fokusgruppernes klare overbevisning, at sådanne samtaler ikke bare fastholder flere elever, men også styrker det faglige niveau, idet eleverne hele tiden holdes op på deres faglige målstæninger.

Derfor bør man i fremtiden styrke lærernes rolle i vejledningen, f.eks. gennem lærer-elev samtaler med 2-3 måneders mellemrum. Desuden kunne lærere i højere grad end i dag forpligtiges til at give skriftlige tilbagemeldinger på skriftligt arbejde.

6. Styrk vejledningsindsatsen under grundforløbet

Det er vigtigt for eleverne i fokusgrupperne at vejledningen starter hurtigt i grundforløbet. Regeringens "aftale om flere unge i uddannelse og job" lægger op til øget vejledning fra de unge har valgt uddannelse frem til deres studiestart. En logisk udvidelse af dette set fra elevernes øjne og også bakkes op af fokusgrupperne, vil være at noget af denne vejledning lå på den pågældende uddannelsesinstitution. Det vil medføre, at eleven tidligere vil få en forståelse for den uddannelse han/hun har valgt. Både fokusgrupperne og undersøgelsen peger på, at der er behov for minimum én vejledende samtale i starten af uddannelsesforløbet. Desuden har man på flere skoler stor succes med at igangsætte en systematisk vejledning, allerede inden for de første 6. måneder.

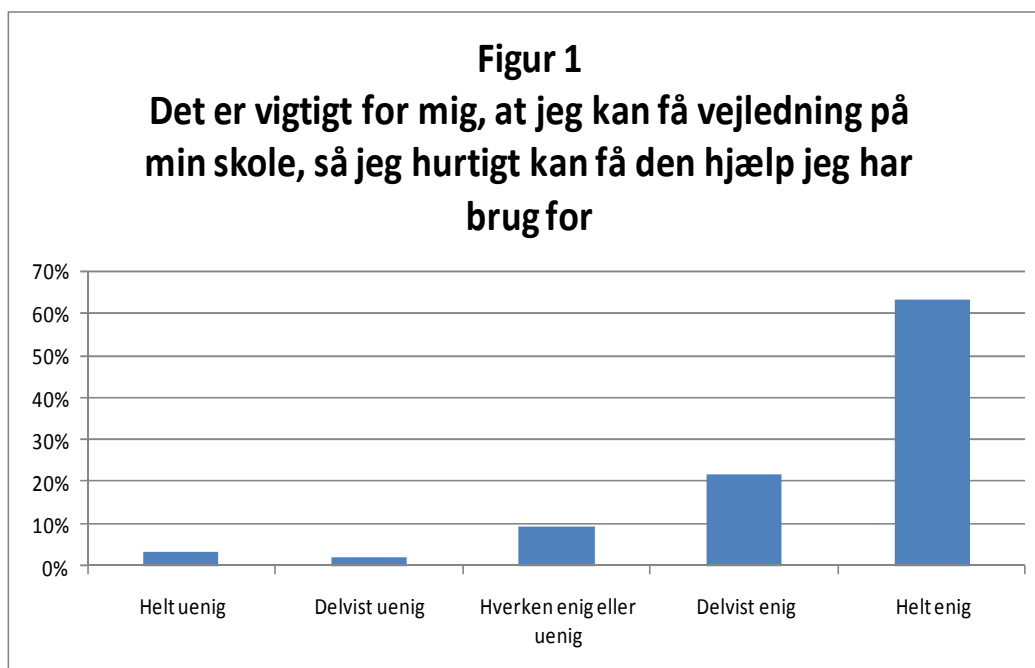
Udledt herfra anbefales det, at man har obligatoriske samtaler med en vejleder i starten af grundforløbet med fokus på at fastlægge om eleven er kommet på den rigtige uddannelse og med det formål at gøre det lettere at skifte mellem gymnasier som det er hensigten med forløbet.

Dokumentation for anbefalinger

Kapitel 1; Gør vejledningen til en del af skolekulturen

I spørgeskemaundersøgelsen blev de deltagende elever bedt om at forholde sig til hvor enige de var i en række udsagn. Blandt andet blev eleverne bedt om at forholde sig til udsagnet "det er vigtigt for mig, at jeg kan få vejledning på min skole, så jeg hurtigt kan få den hjælp jeg har brug for."

Svarfordelingen kan ses i figur 1.

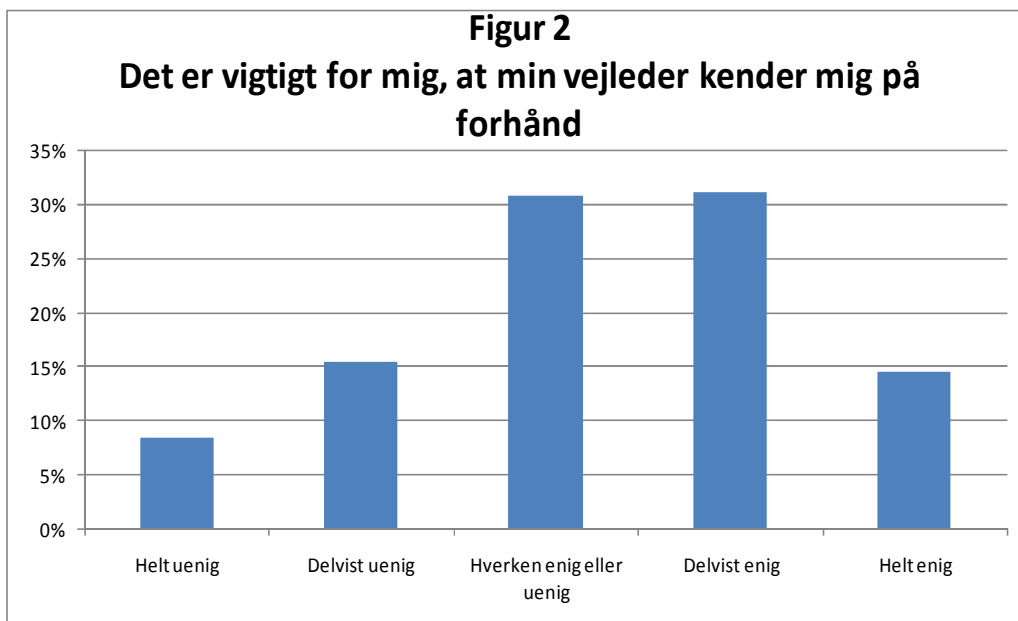

Det fremgår meget tydeligt af figur 1, at det er af meget stor betydning for eleverne, at vejledningen er tilgængelig på skolen, så man hurtigt kan få hjælp til sine problemer.

Fokusgrupperne behandlede også spørgsmålet omkring vejledning på skolen. Konklusionen på den diskussion var, at vejledningen for eleverne fremstår som en del af skolen. Sagt med andre ord, opfatter eleverne vejledning, som et tilbud, der ligger i naturlig forlængelse af det at gå på en uddannelse. Fokusgrupperne antydede i den forbindelse, at selvom eleverne ikke opsøger deres vejleder, giver det en tryghed for eleven, at vejledningen aldrig er mere end et par lokaler væk.

Udover den fysiske placering af vejlederne peger undersøgelsen også på, at det er endog meget vigtigt for eleverne, at de kender deres vejleder på forhånd. Det siger noget om, at nærhed i vejledning er helt central for et optimalt udbytte.

I figur 2 kan man se svarfordelingen på dette område.

Af figur 2 fremgår det, at næsten halvdelen af de deltagende elever svarer, at det er vigtigt for dem, at de kender deres vejleder på forhånd. Udover disse svar, fremgår det af kommentarfeltet, at flere elever udtrykker en bekymring ved at skulle tale om personlige forhold med en vejleder, som de ikke kender på forhånd. En elev udtaler f.eks.:

”Jeg har ikke lyst til at tale med en vildt fremmed om, at min mor lige er død eller andre personlige ting. Hvis ikke jeg kan tale om den slags med en vejleder fra skolen, tror jeg slet ikke jeg vil tale med nogen om det.”

Citatet taler sit klare sprog; den personlige kontakt mellem elev og vejleder er afgørende for at kunne levere den optimale vejledning, og derfor er det alfa og omega, at vejledningen er en naturlig del af elevernes hverdag, så det personlige forhold opbygges.

Kapitel 2; Indfør kontinuerlig vejledning for alle elever

Som det kan ses i delrapporten, er der ingen sammenhæng mellem forældrenes uddannelsesbaggrund og elevernes behov for vejledning. Det ses f.eks. i tabel 1, hvor det fremgår, at elever med forældre, der har en lang videregående uddannelse og elever, med forældre, der kun har en ungdomsuddannelse, i lige høj grad har haft personlige problemer. På samme måde viser det sig, at alle elevgrupper har et massivt behov for vejledning i forbindelse med fremtidige studievalg. Netop det forhold er der tidligere blevet stillet spørgsmålstejn ved, fordi man har ment, at elever med akademiske forældre, kunne finde hjælp via internettet.

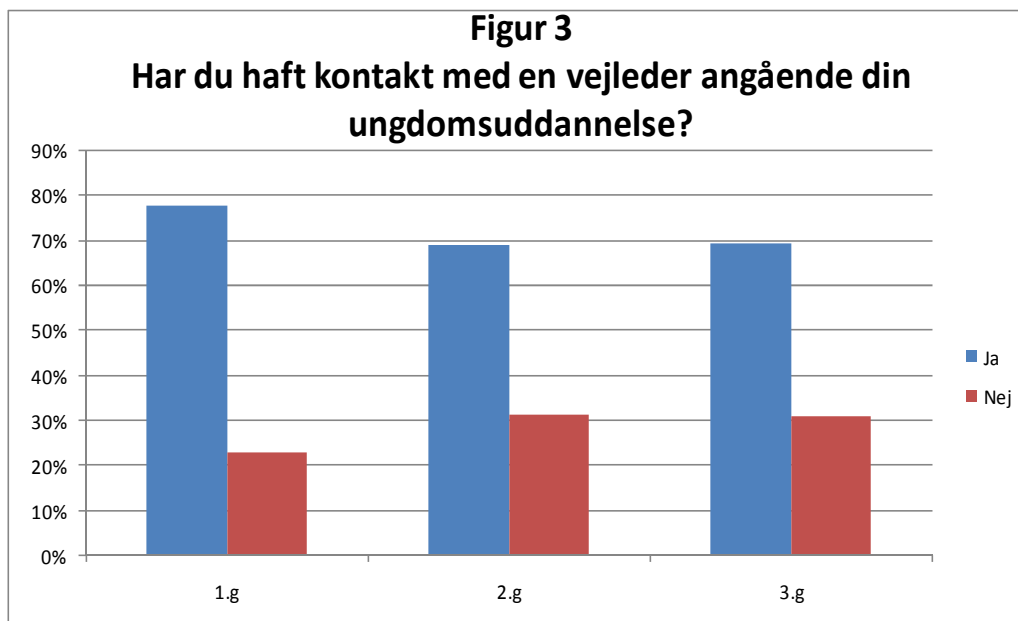
Tabel 1					
Hvilke spørgsmål/problemer har du haft brug for at diskutere med en vejleder, fordelt på forældrenes uddannelsesniveau					
	Folkeskolen	Ungdomsuddannelse	Kort eller mellemlang videregående	Lang videregående uddannelse	Total
Personlige forhold	56%	27%	24%	29%	26%
Sygedomsrelaterede forhold	11%	12%	6%	15%	13%
Skolemæssige udfordringer	89%	33%	19%	29%	34%
Fremtidige studievalg	78%	63%	74%	68%	66%
Andre forhold	22%	21%	18%	12%	17%
Ingen forhold	11%	13%	28%	21%	20%

Det modsvares desuden af en elev fra Køge Gymnasium, som sad i en af fokusgrupperne. Hun udtalte følgende i forbindelse med elevers behov for vejledning:

”Studievejledere kan åbne døre, og det har alle behov for”

Citatet fanger essensen af følgegruppernes diskussioner omkring vejledningens betydning for hver enkelt elev. Vejledning er, i følge fokusgrupperne, ikke blot en mulighed for at få svaret på sine spørgsmål som elev, men en gensidig dialog, hvor eleven via professionel vejledning finder svar på sine spørgsmål. Meget få elever er nemlig klar over hvad det præcist er, de ønsker svar på. De er interesseret i en konstruktiv dialog, hvor der, som eleven fra Køge Gymnasium udtrykker det, bliver ”åbnet døre.”

Undersøgelsen kunne desværre dokumentere, at langt fra alle elever i dag er i kontinuerlig kontakt med en vejleder. Således viser figur 3, at der er en stor procentdel af eleverne fra undersøgelsen, som ikke har været i kontakt med en vejleder angående deres ungdomsuddannelse.

Nogle skoler har dog indrettet et systemet, som sikrer, at elever jævnligt er i kontakt med en vejleder, så eventuelle problemer opdages. Det gælder f.eks. Rysensteens Gymnasium i København. En Rysensteens-elev, som sad i en af fokusgrupperne udtalte i den forbindelse:

”Minimum hvert halve år mødes man med sin vejleder, for at tale om hvordan det går i gymnasiet. Det er den slags vejledning, som fungerer godt, fordi der bliver fulgt op på de ting man snakkede om sidste gang. Man føler altså ikke, at der er noget der bliver glemt.”

Citatet beskriver meget godt, at elever har behov for jævnlig dialog med en vejleder for at følge op på de diskussioner, der tidligere har været mellem elev og vejleder.

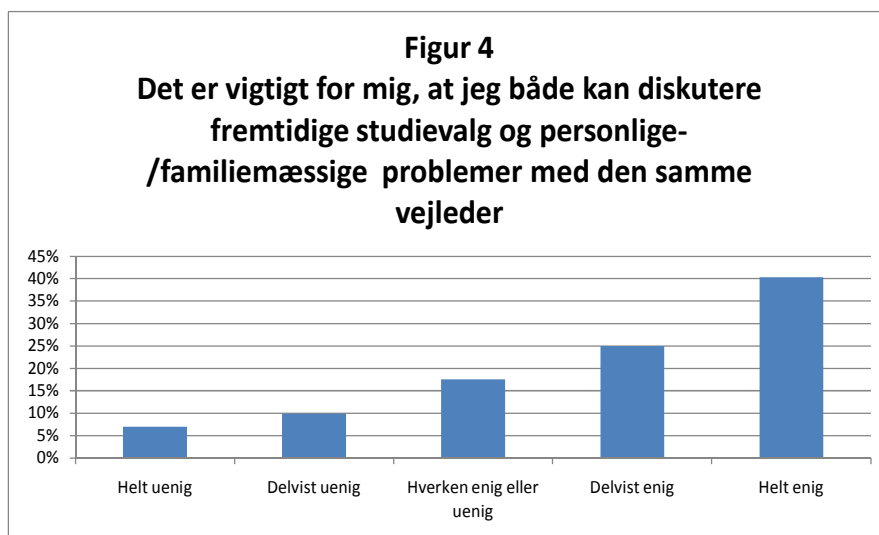
Kapitel 3; Forøg kendskabet til hver enkelt elev

Fokusgrupperne var meget optaget af, at ikke alle elever er bevidste om deres behov for vejledning. Det blev blandt andet nævnt, at de elever, som meget tidligt i deres gymnasieuddannelse, har lagt sig fast på en videre uddannelse, pludselig kan komme i tvivl, fordi de ikke har gjort sig de grundlæggende tanker om, hvad det videre studie indeholder. Fokusgrupperne lagde i den forbindelse vægt på, at helt elementære spørgsmål om f.eks. videre studier, ikke nødvendigvis kommer frem i en typisk vejledningssituation. Flere medlemmer af fokusgrupperne mente, at det er nødvendigt at indføre en form for screening af alle elever i starten af uddannelsesforløbet, hvor der både spørges ind til tanker om fremtidig studievalg, faglige kompetencer, personlige forhold mv. disse informationer skal danne grundlag for en opfølgende samtale, hvor der kan gøres i dybden med eventuelle problemer eller uoverensstemmelser mellem ønsker og realiteter.

Fokusgrupperne understregede dog, at en sådan screening aldrig må blive et værktøj til at udelukke umiddelbart ressourcestærke fra vejledning, men derimod et redskab til at målrette vejledningen til den enkelte.

Kapitel 4; Gør vejledning til en fælles indsats

Undersøgelsen kunne dokumentere, at eleverne ikke skelner mellem forskellige former for vejledning. Således fremgår det af Figur 4, at hele 65 pct. af de medvirkende elever svarer, at de enten er helt enige eller delvist enige i udsagnet; ”Det er vigtigt for mig, at jeg både kan diskutere fremtidige studievalg og personlige/familiemæssige problemer med den samme vejleder”

Det er en meget stor andel, af de medvirkende elever, som anfægter en af de mest grundlæggende tanker i det nuværende vejledningssystem; nemlig at vejledningen skal opdeles i forskellige typer. I forhold til det konkrete spørgsmål er det især opdeling mellem fremtidige studievalg, som i dag varetages af Studievalg, og personlige problemer, som i dag varetages af en gennemførselsvejleder, der bliver problematiseret.

Fokusgrupperne havde samme vinkel på de forskellige typer af vejledning. Blandt andet var der en elev der udtalte:

”Det skal være den samme vejleder, der sidder med alle områder. Tingene hænger sammen, og derfor ville det give mening. Det ville også gøre, at gennemførselsvejledningen ville blive bedre, fordi tingene bliver sammen.”

Citatet underbygger resultatet af undersøgelsen, som klart peger på, at den opdeling, som måske giver mening set ud fra en institutionstankegang, ikke giver mening for elever. Eleverne opfatter i højere grad vejledning som en indsats, der breder sig over mange forskellige områder, og derfor bør den ikke deles op.

Kapitel 5; Styrk den faglige vejledning

Flere elever fra fokusgrupperne gav udtryk for, at der i forbindelse med arbejdet i de enkelte fag, er et stort behov for vejledning. Blandt andet efterspurgte nogle elever, at man i forbindelse med skriftligt arbejde fik konkrete tilbagemeldinger, så man havde noget helt klart at arbejde videre ud fra. I fokusgrupperne blev det desuden diskuteret hvordan man kan indrette et system, så eleverne jævnlige er i dialog med deres lærere omkring elevens

faglige arbejde. På en af skolerne har man indført faste samtaler mellem klassernes teamlærere og de pågældende elever. I følge eleverne er det en model der fungerer rigtig godt. En elev udtalte blandt andet:

”Det fungerer rigtig godt, men det skal udbygges, så der er bedre tid til at gå i dybden med hver enkelts udfordringer og behov. Men allerede i dag synes jeg, at man får gode ideer til hvad man særligt skal arbejde med fagligt det næste stykke tid.”

Ud fra fokusgruppernes diskussioner kunne man klart fornemme, at der er meget stor forskel på, hvor meget faglig vejledning, der gives til eleverne. Nogle steder er den faglige vejledning fuldstændig op til den enkelte lærer, og andre steder er den sat i system, ligesom på den skole, der er beskrevet ovenfor. Under alle omstændigheder slog fokusgrupperne fast, at det er altafgørende, at man som elev ved, hvem man skal gå til, hvis man har brug for vejledning i forhold til sit generelle, faglige arbejde. I den forbindelse mente fokusgrupperne, at egentlige klasselærere/teamlærere var en optimal løsning. I følge fokusgrupperne bør man fremadrettet arbejde på at styrke klasselærernes/teamlærernes rolle i den faglige vejledning, da de er tætte på eleven, men også på elevens lærere. Det giver optimale muligheder for en åben dialog om, hvordan eleven skal komme videre indenfor de forskellige fag. En elev fra fokusgrupperne udtaler følgende om klasselærere/teamlærere:

”Klasselærere kunne være en god løsning. Eller teamlærere, det er bedre, at man kan huskes når man kommer igen. Så det ikke er en perifer studievejleder, som ikke kan ens navn.”

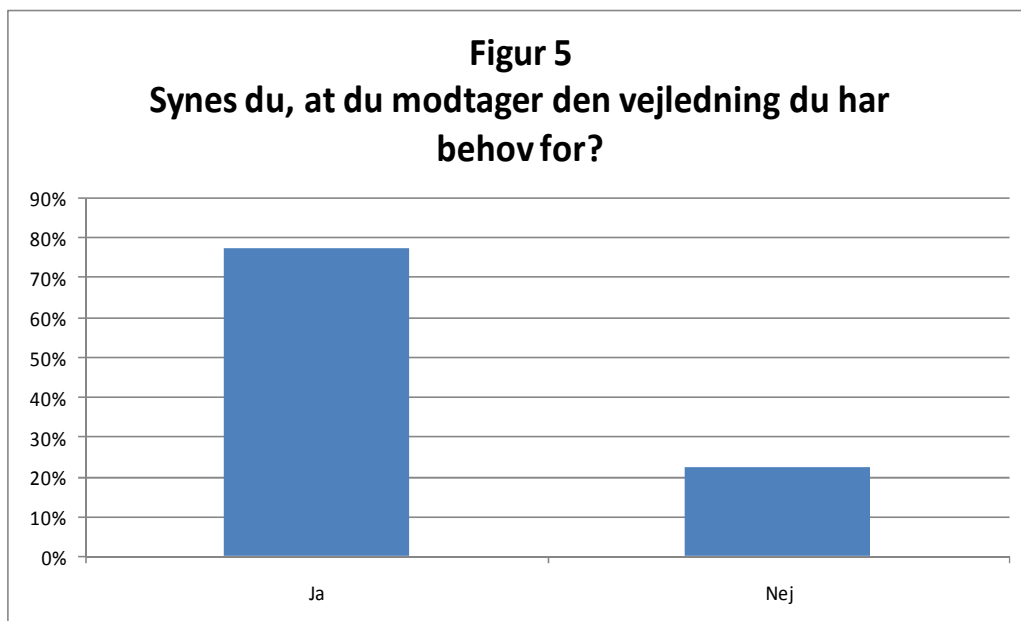
Kapitel 6; Styrk vejledningen under grundforløbet

Ungepakke 2 sætter et meget vigtigt fokus; nemlig overgangen fra grundskole til ungdomsuddannelse. Det er i selve overgangen, at mange skoler oplever det største frafald, og der bør derfor sættes ind med masser af initiativer, som kan forbedre mulighederne for fastholdelse. Ungepakke 2 indeholder en række initiativer, som skal sikre, at eleverne rent faktisk starter, efter de har foretaget deres valg af ungdomsuddannelse i starten af marts. Imidlertid er der også behov for at sætte fokus på den første del af ungdomsuddannelsen, nemlig grundforløbet, hvor skolerne i dag oplever klart det største frafald.

Fokusgrupperne kom ind på, at noget af det vigtigste for eleverne er, at de meget hurtigt møder en vejleder, som de får tillid til. Vejlederen skal desuden arbejde på skolen, så eleverne opfatter vejlederen som repræsentant for skolen og som en del af den skolekultur, som de bliver en del af. Nogle elever fra fokusgrupperne mente faktisk, at de første samtaler mellem vejleder og elev allerede kunne begynde inden skolestart, for at forberede eleverne på den skole, der venter dem:

”Før skolestart, når eleverne er blevet optaget, kan man begynde at have de første vejledningssamtaler så overgangen bliver mere glidende.”

I figur 5 er alle de 1.g elever, som medvirkede i undersøgelsen blevet spurgt, om de synes, at de modtager den vejledning, som de har behov for. Til det svarer næsten en ¼ nej, hvilket må betragtes som en væsentlig andel.

Der er derfor slet ingen tvivl om, at man bør sætte markant kraftigere ind i grundforløbet, hvis man vil have en større andel til at gennemføre deres uddannelse.

Anbefalinger til skolerne

De fleste af anbefalingerne i denne rapport retter sig mod noget overordnet strukturelt, som bør ændres. Men mange af anbefalingerne kan tages op på lokalt plan, men henblik på forbedring af den vejledning, som skolerne leverer i dag.

Disse anbefalinger skal dermed ses som inspiration til et fortsat målrettet arbejde med at forbedre vejledningen.

1. Prioriter grundforløbet højere

Som det kan ses under anbefaling nr. 6, er det enormt vigtigt, at eleverne med det samme oplever, at der bliver lagt mærke til dem. Det gøres blandt andet gennem et øget fokus på grundforløbet, hvor alle elever møder deres vejleder, så de allerede har begynder at opbygge et tillidsforhold til vejlederen. Desuden kan en samtale i starten af uddannelsesforløbet også være med til at øge vejlederens kendskab til den enkelte elev, og evt. gennemføres på baggrund af et spørgeskema, der kan være med til at afdække elevernes behov for vejledning.

2. Styrk den faglige vejledning

Som det kan ses under anbefaling nr. 5, betyder den faglige vejledning meget for eleverne. Desuden er den faglige vejledning med til at styrke det faglige niveau blandt alle elever, fordi der for hver enkelt bliver opsat klare mål, som løbende følges op på. Konkret kan dette både gøres gennem uddybende skriftlige tilbagemeldinger på skriftligt arbejde, samt samtaler med de enkelte elever, hvor lærer og elev i fællesskab finder frem til hvordan eleven kan forbedre sig fagligt. Især i forhold til sidstnævnte er der gode erfaringer med at finde tid i lærernes skema, til at kunne vejlede eleverne nekeltvis.

3. Styrk synligheden i vejledningen

Elever kender ofte deres fraværsinspektør, men ikke altid deres studievejleder. Det er et grundlæggende problem, ikke bare for eleverne, men også for skolens evne til at fastholde eleverne. Derfor bør alle skoler have en strategi for hvordan man styrker synligheden i vejledningen. Første skridt er, at alle elever kender deres studievejleder, andet skridt er at oplyse eleverne om hvornår og hvordan de kan modtage vejledning. Desuden kan et spørgeskema udfyldt i starten af uddannelsesforløbet med fokus på elevens udvikling bruges igennem hele uddannelsen.

4. Adskil fravær og studievejledning

På mange skoler er det studievejlederen der tager sig af samtaler med de elever, der har for meget fravær. Men i rigtig mange situationer er en sådan løsning uhensigtsmæssig. Eleverne ønsker nemlig ikke at åbne sig for en vejleder, der også har kompetencen til at udstede advarsler om udsmidning osv. Vejledningen ender ofte i situationer, hvor eleven aldrig ville kunne have en ærlig dialog med sin vejleder, at frygt for sanktioner.

Metode

I det følgende vil både undersøgelsens metodiske grundlag og baggrunden for fokusgrupperne blive gennemgået. Slutteligt beskrives det hvordan anbefalingerne er udvalgt, formuleret og underbygget.

Undersøgelsen

Undersøgelsen er foretaget fra d. 26 december 2009 til 27 januar 2010. I alt har 613 tilfældigt udvalgte elever deltaget i undersøgelsen. Eleverne har fået udsendt et personligt login, hvilket giver sikkerhed for, at hver elev kun har udfyldt skemaet én gang. Desuden kan hver enkelt elev findes ved hjælp af det unikke ID-nummer, som hver respondent har fået tildelt ud fra deres mailadresse.

De steder hvor der referes til forældrenes uddannelsesbaggrund tales der om, at minimum én af de to forældre har den pågældende uddannelse. En elev med en mor, der er sygeplejerske og en far der er advokat vil altså blive betegnet som en elev med forældre, der har en lang videregående uddannelse. Det er med andre ord den længste uddannelse der betegner elevens uddannelsesbaggrund.

Der er ikke korrigeret for eventuelle uoverensstemmelser i forhold til det nationale gennemsnit ift. forholdet mellem piger/drenge, uddannelsesbaggrund mv. Undersøgelsen danner dermed et billede af elevernes holdning til vejledning, men ikke nødvendigvis et fyldestgørende billede, da respondentgruppen ud fra mere specifikke udvælgelseskriterier ville kunne give endnu mere præcise resultater. Derfor bør der under alle omstændigheder igangsættes en større undersøgelse fra Undervisningsministeriet side for at afdække elevernes holdning til vejledning.

Fokusgrupperne

I alt har 25 elever medvirket i fokusgrupper. Eleverne er udvalgt således, at der er sikret en geografisk spredning. I fokusgrupperne har der deltaget elever fra følgende skoler:

- Odense Katedralskole
- Tårnbjerg Gymnasium
- Viborg Gymnasium
- Langkær Gymnasium
- Køge Gymnasium
- Christianshavns gymnasium
- Metropolitanskolen
- Esbjerg Gymnasium
- Sønderborg Statsskole
- Rysensteens Gymnasium
- Frederiksberg Tekniske Skole
- HTX Køge

Fokusgrupperne har både forholdt sig kritisk til det spørgeskema, som er blevet anvendt i undersøgelsen, samt opstillet egne prioriteringer i forhold til vejledning. Der er belevt taget referat af samtlige debatter, og opsummeringerne kan findes under hver enkelt anbefaling, hvor der er brugt citater fra elever.

Anbefalingerne

Anbefalingerne er udvalgt efter grundig gennemlæsning af fokusgruppernes debatter. I mange tilfælde er der ikke ændret på ordlyden af den enkelte anbefaling, andre steder er formuleringen blevet tilpasset, så den giver mening i forhold til den politiske kontekst. Dokumentationen er fundet dels i undersøgelsen og dels referaterne fra fokusgruppernes diskussioner.

Kontakt

For yderligere information kan følgende kontaktes:

Bjarke Dahl Mogensen
Formand for Danske Gymnasieelevers
Sammenslutning
+45 50 77 48 04
bjärke@dgsnet.dk

+45 29 88 58 51
johanne.stenstrup@eeo.dk

Johanne Stenstrup
Formand for HTX-udvalget i
Erhvervsskolernes Elevorganisation